

صمد بٺهرنگي

بالاڃا قارا باليق

ڇٺويرن: گونٽاي گنجالپ

ترجمه چیدن اونسوز

صمد بئهرنگي آذربايجان خالقي اوچون چوخ تانيش و دوغما بير آددير. اوزانلار، شاعيرلر اونون حاققیندا بوللوجا شعر يازميش، موسيقیده سسلنديرميشلر. بئهرنگي قدر ميللي اخلاقلا، ميللي معنويياتلا قابنايب- قاريشان شخصييت بلکه ده عوموميته هنج يوخدور. صمد بئهرنگي نين اسرارنگيز اولومو ده چوخ ماراقلی بير يئرده گنرچكلشميشدي: آراز چاپیندا. آراز چاپي آذربايجان ادبيياتیندا نيسگيلين، آيريلغين سيمگه سي کيمي آنلاشيلميش، آنلاديمشدير. صمد بئهرنگي کيمي گنج بير يازارين آرازدا اولدورولمه سي آذربايجان ادبي موحيطي نين دويعوسال قاورايشيني داها دا دريندن اتکيله ميشدير. صمد بئهرنگي نين ياشاديغي تاريخده ميللي مسئله ني اون پلانا چکن تشکيلات و يا فردلر چوخ آز ايدي. او زمانلار مارکسيست، اسلام دنوريمجيسي اولماق يايقين ايدي. بئهرنگي نين ان ياخين دوستلاري مارکسيست اولدوقلاري اوچون ياخالانيب اولدورولدولر. اصلينده آذربايجان ميللتي اسلامجي و مارکسيست- لئنيست ايدئولوژيلردن چوخ ضرر گورموشدور. ان فداکار و جسور گنجلريميز بو منفور ايدئولوژيلر يولوندا حياتلاريني ايتيرديلر. آنجاق هر زمان بويوک شخصيتلر تاريخي قاباخلايا بيلميشلر. او زمان صمد بئهرنگي هنج بير "اينقيلابي" ايدئولوژيلره قاتيلمادان ياراديجيلىقلا مشغول اولدو و آذربايجان ميللي ايستکلريني ديله گتيردي. او زمان ميللي مسئله ايله مشغول اولماق داها تهلوکه لي ايدي. ندن؟ چونکو بئهرنگي نين زمانيندا 21 آذر حاديه سي نين خاطريره لري هله جانلي ايدي. 21 آذرده اولدورولن سايسيز اينسانلارين اوغوللاري، قارداشلاري، باجبلاري، نوه لري هله ياسدان تام اولاراق چيخماميشديلار. بو اوزدن ده فارس شووينيزمي و پهلوي ايستيباداي اوچون آذربايجان ميللي مسئله سي هر شئيدن تهلوکه لي ايدي. و صمد بئهرنگي بئله تهلوکه لي بير ايشله مشغول ايدي .

بئهرنگي کند- کند، اوبا-اوبا دولاشيب ياشلي قادينلاردان و کيشيلردن دينله ديگي خالق ناغيللاريني کيتابلادشديردي. بو، انله ايجتيماعی بير اورتامدا (موحيطده) باش وئريردي كي، فارس شووينيزمي آذربايجانين بوتون دئرلري نين ميللي خاطريره لردن سيلينمه سي اوچون دؤولت ايمکانلاريني سفيربر ائتميشدي. مکتبلرده آنا ديلينده دانيشان چوققلاري، موعليلملي جزالانديرديلار. بوتون بو چتين دوروما قارشي بئهرنگي ميللي کيمليگين يوکسلمه سي اوچون اينتئلئکتوال ساحه ده فعاليت گؤستريردي. سوونتئر بيرليگي ايجينده نيسيبي اولاراق آنا ديلينده يازيب-اوخوماقدان برخوردار اولان قوزئي آذربايجانداكي ادبي دئرلري گونئي آذربايجاندا تانيديردي. بو ايستک دوغورولتوسوندا بئهرنگي "پارا- پارا" آديندا بير کيتاب يايينلادي. کيتابين آدي چوخ آنلاملي ايدي. بوراداکي "پارا- پارا" سوزو، دولاييسيلا پارا- پارا بؤلونموش، پارچالانميش آذربايجانا ايشاره ائديردي. کيتابدا قوزئي و گونئي شاعيرلري نين شعرلريندن اورنکلر وئريلميشدي. بئهرنگي اولدورولدوکن سونرا اونون اثرلرينه اولان ايستک شيددتلندي. بو شيددتلي ايستک ايستر-ايستمز اونون ميللي کيمليک گوروشونون ده اوزومستنه سينه سبب اولوردو. حتى بو گون ده ميللي کيمليگيميزين يوکسليشينده صمد بئهرنگي نين کيتابلاري نين چوخ بويوک اتکيسي وار. سادجه اونون اثرلري نين اتکيسي دئييل، "صمد بئهرنگي" آدي اوزو-اوزلوگونه ميللي موباريزه ني چاغريشديرير .

بئهرنگى بىر چوخ اثر يازمىش. هله ليك اونون "بالاجا قارا باليق" كىتابىنى ترجمومه ائديب اوخوجولارا سونورام. ندىن بو ترجمومه يه احتىياج دويدوم؟ باكيدا ياشادىغىم زامان 4 ايل اتاتورك لىسه سىنده اوپيرتمنىك ائتدىم. انا دىلدىن درس كئچىردىم. سانىرام 5-جى صىنىفدىن درسلىگىنه "بالاجا قارا باليق" ي دا سالمىشدىلار. چوخ قوصورلو و حنى يانلىش و خطالى ترجمومه ائدىلمىش، بئهرنگى نىن بعضى گوروشلرى ده تحريف ائدىلمىشدى. بو اوزدىن ده او زامان بو كىتابى گونىدىن كئىرديب ترجمومه ائتدىم. اوز ترجمومه مى اوشاقلارا اوخودوم. هئچ واخت اونوتمارام كى، انله هيجانلا اوخوموشدوم بو اثرى كى، تنفوس زنگى نىن چالماسىنا باخمىياراق، اوشاقلار اوتوروب دىنله مگى ترجىح ائتدىلر. كىتابداكى باليق تىمئالدىندا رمزلىشدىرىلن قهرمانلىقدان هامىسى نىن توكلرى بىز- بىز اولموشدو .

منجه بئهرنگى نىن شاه اثرى انله بو كىتابدىر. يقىن كى، ياشاسا ايدى، داها بويوك اثرلر يارادجاقدى. " بالاجا قارا باليق" دوغرونو، سونسوزلوغو و روحى بوتولوغو آختاران بىر اينسانى خاطرلادىر. بو يولداكى مبارىزه ده تجروبه قازانىب اولقونلاشان، ماجرادان ماجرايا اتىلان، بىر ان بئله دوغرونو اراماقدان واز كئچمه ين بىر اينسان. قارشىسىنا تورلو- تورلو جهالت چىخىر، حياتىنى محو ائدىن وحشىلرله قارشىلاشىر قاراجا باليق. آنچاق حيات دوغرونو اويرنمه يه حسر ائدىلمىرسه اونون نه آنلامى وار. حياتا آنلام وئرن حركتدىر. چونكو حركت اندركن تجروبه قازانىلير، يئنى هدفلر اورتايا چىخىر. بئهرنگى چوخ گوزل تثبىت ائتمىش بونو كى، بويوك اماج يولوندا سفره چىخاركن، قورخو حىسى اوز-اوزونه يوخ اولور. قورخو حىسى داها چوخ دورغونلغون و ذهنين اوز قارنلىغىندا، اوز دومانلىغىندا بوغولماسى نىن نتيجه سىدىر. اوزاق يوللارنى يولچوسو اولماقلا، بويوك هدفلى نىفسده اوزدئشلىشدىرمكله قورخو دوغوسوندىن قورتولماق مومكوندور. يولچولوق زامانى قورخو فاكنتورلارى ايله مبارىزه باشلايىر و قورخونو يارادان انگلر اورتادان قالدىرىلير. نئجه كى، بالاجا قارا باليق اوز قىلىنجى ايله باليق اودان قوشو، بالىقلارى يئىن ناققانى اچلرىدىن وورور. اوز قىلىنجى ايله اونلارنى قارنىنى بىرتىب و بالىقلارنى حياتىنى تهلوكه دن قورتارىر. هامى قهرمان اولماز. قهرمانلىق اوچون هونر و كاراكتئر لازىمدىر. بىر قهرمانىن، بىر فىكىر ادامىن حسابىنا بىر مىللت و بىر توپولوق ازالىغىنى الده ائدىر. بئله ليكله ده كئچك حيات هم ده باشقالارى اوچون ياشاماقلا، باشقالارىنا ازاللىق و سعادت كئىرمكله و اساسا ده اوستون و يارادىجى بىر كىملىگه قوووشماقلا آنلام قازانىر. بئهرنگى "بالاجا قارا باليق" كىتابىندا بو اخلاق آنلايىشىنى، بو اخلاق فلسفه سىنى مىللته آنلادىر، شرح ائدىر. كىچىك جملى بو كىتابدا بويوك فىكىرلر و سىرلر بىرلشمىشدىر. جمىعتىن، اوزلىكله گنجلىگىن بويوك ايدىه آللارىنا و يارادىجىلىق اىستكلرىنه قارشى اسكى دىرلرىن نئجه ده مانع اولدوغو آنلادىلير. سانكى نىچه نىن فلسفه سى چوخ ساده دىلله اىضاح ائدىلير. نىچه يه گوره اوچ نؤوع كاراكتئر وار:

1- اخلاقى و يا جمىعتىن اسكىدىن قالان دىرلرى ايله راضىلاشيب حياتىنى چورودن اينسان تىپى. چوغونلغو (اكثرىتى) تشكىل ائدىن بو تىپلر هر نؤوع يئنىلىگه و دىيشىمه قارشىدىر. بونلار اسكى دىرلرىن اخلاق آنلايىشىنى مقبول سايىرلار. جهالنده ياشاماق ايدىنلىقدا و بىلگىنلىكدى ياشاماقدا داها راحتدىر. تنبللر ان چوخ بونو ترجىح ائدرلر. 2- اوزگور (آزاد) اينسان تىپى. بو تىپلر جمىعتىن اخلاق آنلايىشىنى قبول ائتمىزلر، آنچاق يئنى دىرلر و يئنى اخلاق آنلايىشى ياراداجاق سوييه ده ده دئىلر. 3- اوستون اينسان تىپى. بو نؤوع اينسانلار اسكى دىرلرى قبول ائتمه مكله يئنىمىزلر. اونلار هم ده اسكى دىرلرى دنويرىب يئنى دىرلرىن يارادىجىسى كىمى اورتايا چىخارلار. مثلا اتاتورك مىن اىللىك عثمانلى-

ایسلام تاریخی دئیوریب یئنی اخلاق آنلایشی، یئنی حیات آنلایشینی قوردو. صمد بئهرنگی نین "بالاجا قارا بالیق" اثرینده هر اوچ اینسان تیپی ایله قارشیلاییشیریق. قاراجا بالیق اسکی دیرلری ردد ائتدیگی اوچون موحافیظه کار دسته اونا قارشی چیخیر و حتی اسکی اخلاق سیستمین قورونماسی اوغرونا اونا اولدورمک ایسته بیرلر (بونلار اخلاقی دسته دیر). بیر دسته ایسه قاراجا بالیغی دستکله بیر، موحافیظه کارلارین حیات بیچیمینه قارشی چیخیرلار. لاکین بو دسته ده موحافیظه کارلیغین دیرلرینی اورتادان قالدیریب و یئنی دیرلر اورتایا قویاجاق بیلگی و جسارت یوخدور (اؤزگور دسته). کیتابدا بونلار قاراجا بالیقا جمیعت آراسیندا خنئی فعالیتده دیرلر. قاراجا بالیق ایسه دوشونجه و جسارت اوندیری کیمی مئیدانا چیخیر. بوتون تهدیدلره سینه گزرک، یئنی دنیا دوزنی قورماق ایسته بیر (اوستون و یارادیجی کیملیک). قاراجا بالیق بوتون انگلیری اورتادان قالدیریب، دار معنوی موحیطدن قورتولدوقدان و دنیزه قوووشدوقدان صورنا اولوم — حیات حاقیندا یئنی دوشونجه لر سؤیله بیر: " اولوم هر آن منی یاخالایا بیلر. آنجاق من باشاردیغیم قدر یاشامالی، اولومدن قاچمالییم. یالنیز اولومله قارشیلایا دا بیلرم. اونملی دئییل، اونملی اولان بودور کی، منیم حیاتییم و یا اولوموم باشقالاری نین حیاتینا نجه تاثیر گؤستره جکدیر." بو دوشونجه اوستون کیملیگی اؤز ایراده سی و موباریزه سی ایله قازانمیش بیر ذهنینین اولایا بیلر یالنیز. و قاراجا بالیق دا اؤزگورلویو اؤز دار قارائلیق موحیطینده دئییل، دنیز گنیشلیگینده قازانیر. دار معنوی موحیط صونسوزلویون ایچینده یوخ اولور.

سانکی قاراجا بالیق دوغرونو آخترماق اوچون هر شئیدن ایمتیناع اندیب یوللارا دوشن و اؤز روحوندا سفره باشلایان بودا پیغمبرین سرگودشتیدیر. سانکی حیاتینی بوتونو ایله بیلگییه حسر ائدن و دایما آختریشدا اولان شمس تیریزی نین حیات شکلیدیر. سانکی بو کیتاب منیم اوچون یازیلیمیش. نه قدر ده اؤز حیاتیملا "بالاجا قارا بالیق" آراسیندا بنزریک وار. بو اوزدن ده بئهرنگی نین اثرلرینی چوقلوق یاشلاریمدان باشلایاراق دؤنه- دؤنه اوخودوم و منیم میلی موباریزه یه، فیکیر آختریشینا قاتیلمامدا ائتکیسی اولان اردملی کیشیلردن بیر ده صمد بئهرنگیدیر. صمد بئهرنگی موعلیم ایدی. یئنه ده موعلیمدیر و ابدیا ده بو میللتین موعلیمی اولاراق قالاجاقدیر. من بؤیوک بیر غرور حیسی ایله دئییرم کی، منیم دوشونجه مین، میلی دوغولاریمین موعلیملریندن بیرسی ده صمد بئهرنگیدیر. بو اوزدن ده بو کیتابین ترجمه سی شاگردین اؤز موعلیمینه اولان توحفه سی کیمی آنلاشیلمالیدیر. سون اولاراق یئنه ده بو کیتابین ترجمه سینی صمد بئهرنگی نین شاگردلرینه تقدیم ائدیرم. بو گون اونلارین چوخو آذربایجانین میلی ایستکلری یولوندا موباریزه آپاردیقلاری اوچون ایسلامین قارائلیق زیندانینا ایتلمیشلار. بو ترجمه نی سیزلره سونورام منیم محبوس باجیلاریم، قارداشلاریم .

گونتای گنجالپ

15.06.08

فینلادییا

بالاجا قارا باليق

چيله گنجه سي ايدي. قوجا باليق دنيزين ديبينده اون ايكي مين نوه- نتيجه سيني اطرافينا بيغيب ناغيل دئيردي :

"بيري وار ايدي، بيري يوخ ايدي. بير بالاجا قارا باليق وار ايدي. بو قاراجا باليق اناسي ايله برابر كيچيك بير ارخدا ياشايردي. ارخين سويو سال قايلاردان چيخيب دره نين درينليگينه آخيردي .

بالاجا قارا باليغين و اناسي نين ائوجيگي خزه لرین آلتيندا بير قارا داشين ارخاسيندا بئرلشميشدي. گنجه لر آنا- بالا بير يئرده خزه لرین آلتيندا ياتيرديلار. قاراجا قارا باليق آبي ائولري نين ايچينده گورمک ايسته بيردي. آنجاق بو ارزوسونا چاتا بيلميردي. بالاجا قارا باليق آبي ائولري نين ايچينده گورمه حصرتي ايله يانيب- ياخيليردي. آنا- بالا سحر دن آخشاما قدر بير- بيري نين ارخاسينجا دولانير و بعضن ده باشقا باليقلارا قاتيليب كيچيك بير يئرده گزيشيرديلر .

بالاجا قارا باليق اناسي نين بيريجيك ائولادي ايدي. چونكو اون مين توخومدان يالنيز بالاجا قارا باليق ساغلام دونيايا گلّميشدي .

بير نچه گون ايدي بالاجا قارا باليق دالغين، فيكيري گورونور، چوخ آز دانيشيردي. مئيلسيزجه او يان بو يانا گئدير، چوخ واختلار دا اناسيندان گئري قاليردي .
آنا فيكيرلشيردي: " بالاسي نين نه سه بير خسته ليگي وار كي، تنزليكله كچر گدر. " سن دئمه بالاجا قارا باليغين دردي باشقا ايميش! بير گون سحر تزدن بالاجا قارا باليق اناسيني يوخودان اويديب دئدي: " آنا، سنيله بير نچه كلمه دانيشماق ايسته بيرم. " اناسي يوخولو- يوخولو دئدي: " آي بالا، دانيشماغا واخت تاپميسان! سوزونو ساخلا سونرايا. ايندي گزيبه چيخماق زاماندير. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " يوخ آنا، من آرتيق بو گزيبه قاتيلما بيلميه جه يم. من بوردان گنتمه لييم. "

آنا دئدي: " مطلق گنتمه ليسن؟ "

بالاجا قارا باليق دئدي: " هه، آنا جان، مطلق گنتمه لييم. "

آنا دئدي: " سحر تزدن هارا گنتمك ايسته بيرسن؟ "

بالاجا قارا باليق دئدي: "ايسته بيرم گنديب بو ارخين سونونو تاپام. بيليرسمني آنا جان، ايلاردير فيكيرلشيرم كي، بو ارخين سونو هارادير، آنجاق هله هنج بير شئي آنلايا بيلمه ميشم. كنچن گنجه دن بو آنادك گوزلريمه يوخو گيرمه ييب، بوتون گنجه بويو فيكيرلشميشم. سونوندا كسين قارار گلديم كي، يولا دوشوب گنديب بو ارخين سونونو تاپمالييم. بيلمك ايسته بيرم باشقا يئرلرده نه لر وار. "

آنا گولومسه يرك دئدي: "من ده اوشاق ايكن بنله خياللارا چوخ دالميشديم. آنجاق بالا، ارخين باشلانغيجي سونو اولماز. ائله گوردويون كي مي آر خ هر زامان آخار. آخار و هنج يئره ده چاتماز. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " آنا جان، دونيادا هر شئين سونو يوخدور مو؟ گنجه نين سونو وار، گوندوزون سونو وار؛ هفته، آي، ايل... "

آنا اونون سوزلريني كسرک دئدي: "اغزينا سيغمايان بو سوزلري قوي بير يانا، قالخ گندك گزيبه. گزمك واختيدير. "

بالاجا قارا باليق قطعي بير سسله دئدي: " يوخ آنا، من آرتيق بو گزىلردن بئزميشم. من گنتمك ايسته بيرم. يقين فيكىرلشه جكسن بو سوزلري منه كيمسه اويرتميش. انله دئييل آنا جان، من چوخداندير بو فيكىرده يم. آنجاق باشقالاريندان دا چوخ شئيلىر اويرنميشم. مثلن گورموشم كي، بير چوخ باليقلار ياشلانديقدان سونرا گيئيله نيرلر كي عؤمورلريني معناستيز كئچيرميش، چوروموشلر. بيلمك ايسته بيرم كي، دوغرودان مي ياشايش انله داريسقال بير موحيطده چابالايب ياشلانماقدير، يوخسا باشقا نؤوع ده ياشاماق مومكوندور؟"

بالاجا قارا باليغين سوزلري بيتديكن سونرا آناسي دئدي: "آي بالا، عاغليني مي ايتيرميسن؟ دونيا.. دونيا! دونيا نه دئمكدير؟ دونيا بيزيم ياشادىغيميز يئر و حيات دا انله بوندان عيبارتدير."

بو آندا يئكه بير باليق اونلارين ائوينه طرف ياخينلاشراق دئدي: "قونشو، نه اولوبدور؟ اوشاغينلا دالاشيرسان دئيه سن. سانكي بو گون گزييه چيخماق فيكرينيز يوخدو!"

بالاجا قارا باليغين آناسي قونشونون سسيني انشيدر-انشيتمز ديشاريا چيخيب دئدي: "آي قونشو، گور نه پيس زامان اولموش! اوشاقلار آنالارينا نه سه اويرتمك ايسته بيرلر!"

قونشو دئدي: " نه اولوب كي؟ "

آنا دئدي: " بونا بير باخ سن، بير هولوك بويو ايله گور هارالارا گنتمك ايسته بير! انله هئي دئيير گنديب دونياني گزمك ايسته بيرم، بئله ده ايش اولار؟ " قونشو دئدي: " بالا، سؤيله گوروم سن نه زاماندان بري عاليم و فيلوسوف اولموسان كي، بيزيم خبريميز اولمايب؟ "

بالاجا قارا باليق دئدي: " خانيم، من بيلميرم سيز عاليم و فيلوسوف نه يه دئييرسينيز. من سادجه بو گزىنتيلردن بئزميشم و بو بئزىكديري جي ياشايشا سون وئرمك ايسته بيرم. ايستميرم نه زامانسا بير دفعه آيلىب گورم كي، سيزين كيمي ياشلانميش بير باليغا دؤنموشم و دونيا حاققيدا دا هئچ بير آنلايشيم يوخدور. "

قونشو دئدي: " واي واي! نه قورخونج سوزلر. "

آنا دئدي: " هئچ عاغلينا گلمزدي كي، منيم بو بيريجيك ياوروم بئله اولاجاقميش. گوره سن هانسي خبيث بالامي يولدان چيخارميش. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " كيمسه مني يولدان چيخارمايب. منيم عاغليم وار درك ائديرم و گوزلريم وار گورورم. "

قونشو، بالاجا قارا باليغين آناسينا دئدي: " آي باجي، او حلزونو خاطيرلاييرسانمي؟ " آنا دئدي: " هه، ياخشى خاطيرلاييرام، ياخشى دئدين. بالاملا چوخ صؤحتلشيب پيچىلداشيردي. تانري اونون باشينا مين بلا گتيرسين، ياورومو او، يولدان چيخاريب. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " يئتر آنا جان! او منيم دوستوم ايدي. "

آنا دئدي: " باليقلار حلزونون دوستلرغونو هئچ دويماميشديق. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " من ده باليقلار حلزونون دوشمنليگيني هئچ دويماميشديم. آنجاق سيز او يازيق حلزونا چوخ پيس داواندينيز. "

قونشو دئدي: " بو آرتيق كئچميشين صؤحتتيدير. "

بالاجا قارا باليق دئدي: " سيز اوزونوز كئچميشدن سوز آچدينيز. "

آنا دئدي: "اصلينده اونو اولدورمه لي ايديك. خاطرلايبيرسانمي اوردا- بوردا نلر
 دانئشيريدي؟"
 بالاجا قارا باليق دئدي: "او زامان مني ده اولدورون، چونكو من ده عئيني فيكييرلري
 سؤيله بيرم."
 نه باشينيزي آغريديم، سس- كويه باشقا باليقلار دا بيغيشيپ گلديلر. بالاجا قارا باليغين
 سوزلري هر كسي سينيرلنديرميشدي .
 ياشلي باليقلاردان بيرري دئدي: "ائله بيليرسن سنه رحم ائده جه بيك؟"
 باشقاسي دئدي: "سادجه اونا بير قولاق بورماسي وئرمه لي بيك."
 بالاجا قارا باليغين آناسي دئدي: "چكيلين كنارا، بالاما توخونماين."
 باليقلارين ايچيندن بيرري دئدي: "خانيم، اولاديني لازيمينجا تربيه ائتمه ميسن، ايندي
 ده جزاسيني چكيرسن."
 قونشو دئدي: "اينانين، سيزينله قونشو اولماغيما اوتانيرام."
 باشقا باليق دئدي: "ايش بؤيومه ميش گلين بونون باشينا حلزونون باشينا
 گتيرديگيميزي گتيرك."
 باليقلار بالاجا قارا باليغا هوجوم ائدركن، بالاجا قارا باليغين آرخاداشلاري اونو
 احاطه لرينه آليب اورادان اوزاقلاديرديلر .
 بالاجا قارا باليغين آناسي آغلايا-آغلايا باشينا دؤيوب دئيردي: "آي آمان... باشيما
 هارائين كولون توكوم، بالام الدن گندير..."
 بالاجا قارا باليق دئدي: "آنا، منيم حالئما آغلاما، بو ياشلانميش، عؤمورلريني
 ايتيرميش بدبخت باليقلارين حالئنا آغلا!"
 باليقلاردان بيريسي اوزاقدان باغيردي: "بيزي تحقير ائله مه آخماق."
 ايكنجيسي دئدي: "اگر گنديب پئشمان اولوب گئري دؤنسن، آرتيق سني ايچريميزه
 بوراخماياغيق."
 اوچونجوسو دئدي: "بوتون بونلار گنجليك دئوري نين هوسلريدير، گنئمه!"
 دوردونجوسو دئدي: "سؤيله گورك بورانين نه بي پيسدير، نييه گنديرسن؟"
 بئشينجيسي دئدي: "باشقا بير دونيا يوخدور، دونيا يالئيز اولدوغوموز يئردن
 عيبارتدير. شئيطانين داشيني توك اتگيندن، گنئمه!"
 آلتينجيسي دئدي: "بيز سني گورمه يه عادت ائتميشيك، سنسيز داريخاريق..."
 آنا دئدي: "منه يازيغين گلسين، گنئمه... گنئمه!"
 بالاجا قارا باليق آرتيق بو سؤيلنلرين هئچ بيريسيني دينله ميردي. تاي- توش
 دوستلاريندان بير نئچه سي اونو يولا سالماق اوچون بالاجا قارا باليقلار چاغلايانا (شلاله
 يه) قدر گلديلر .
 بالاجا قارا باليق دوستلاريندان آيريلاركن دئدي: "آرخاداشلار، گوروشمك اومودو
 ايله سيزدن آيريليرام. مني اونوتماين!"
 دوستلار دئديلر: "بالاجا قارا باليق، سني هئچ اونوتماق اولارمي؟ سن بيزي جهالت
 يوخوسوندان اوياتدين. بيزيم عاغليميزا گلمه ين شئيلري سن بيزه اويرتدين. گوروشمك
 اوزره قورخماز و بيلگين دوست."
 بالاجا قارا باليق چاغلاياندان آشاغي آتيلدي. بول سولو بير بورولغانا دوشدو. اؤنجه
 اوزونو ايتيردي، سونرا ايسه باشلادي اطرافي گزمه يه. او آنادك بير يئر بيريكميش بو
 قدر سويو گورمه ميشدي. مينلرجه چؤمچه باليق سودا او يان بو يانا قايچيشيرديلر. بالاجا

قارا باليغي گۇرچك اونا سۇز آتتېب، مسخره انتمه يه باشلايدىلار: " صور - صيفتينه باخ!
بو دا نه بېچىم ياراتقىدىر (مخلوقدور)؟ "

بالاجا قارا باليق اونلار يىن داورانىشلار يىنا ياخشىجا دىققەت ائدە رەك دئدى: "لوطفا منى
تحقىر انتمه بىن! منىم ادىم بالاجا قارا بالىقىدىر. سىز دە ادىنىزى سۇيله سە نىز تانىش
اولارىق."

چۇمچە بالىقلاردان بىرى دئدى: "بىز بىر - بىرىمىزى چۇمچە بالىق دئىه چاغىرىرىق."
اىكىنجىسى دئدى: "بىزىم اصل - نىجابتىمىز چوخ اولودور. بىز نىجابتلى بىر سويدانىق."
اوجونجوسو دئدى: "بىزدن داها گۇزە لي دونىادا تاپىلماز."
بالاجا قارا بالىق دئدى: "سىزىن اۇزونوزو بو قدر بە يە نىمىش اولمانىزى ھىچ عاغلىما
گىتىرمىزىم. آنچاق اولسون، من سىزى باغىشلابىرام. چونكو بوتون سۇيله دىكلرىنىز
جھالتىنىز و بىلگىسىزلىگىنىز اوزوندىر."

چۇمچە بالىقلار قىشقىردىلار: "يعنى بىز جاھىلىك؟! "
بالاجا قارا بالىق دئدى: "جاھىل اولماسايدىنىز بىلدىنىز دونىادا سىزدن فرقى
چوخلارى وار كى، گۇركملرى اۇزلرى اوچون چوخ دا سئويمىلدىر. سىزىن ادىنىز دا حتى
اۇزونوزون دئىل."

چۇمچە بالىقلار چوخ سىنىرلىندىلر، آنچاق گۇردولر كى، بالاجا قارا بالىق دۇغرو
سۇيله بىر، يئرسىز دوشمنچىلىككن ال چكىب دئدىلر: "سن اۇزونو نه حاق اورا - بورا
چىرىپىرسان. بىز سحرىن آخشاما قدر دونىانى گزىرىك، آنچاق اۇزوموزىن، آتا-انامىزدان
باشقا كىمسە نى گۇرموروك. بىر دە كىچىجىك سورونگن قوردلارى گۇروروك كى،
اونلارى دا سايمارىق."

بالاجا قارا بالىق دئدى: "سىز كى، بو باتاقلقدان دىشارىيا چىخمىرسىنىز، دونىانى نىجە
گزه بىلرسىنىز؟"

چۇمچە بالىقلار دئدىلر: "بوخسا بو باتاقلقدان باشقا آبرى بىر دونىا دا وار؟! "
بالاجا قارا بالىق دئدى: "ان آرى فىكىرلىشمە لىسىنىز كى، بو سو ھاردان بورا يا گلير و
سودان كىناردا نه لر اول بىلر."

چۇمچە بالىقلار دئدىلر: "سو يون كىنارىندا كى دونىا نه دئمكىر، ھارادىر؟ بىز كى،
سو يون كىنارىندا كى دونىانى ھىچ واخت گۇرمە مىشىك. ھاھاھا... ھاھاھا. سىن بىن باشىن
خاراب اولموش."

بالاجا قارا بالىق دا چۇمچە بالىقلار يىن گولونچ حرىكلرىنە گولومسە دى. فىكىرلىشىدى
كى، بونلار دوزلە سى دئىل، بونلارى ترك ائدىب يولچولوغا داوام ائتمك لازىمدىر.
آنچاق بىردن عاغلىنا گلدى كى، بلکہ چۇمچە بالىقلار يىن آنلارى ايله دە بىر نىچە كلمە
دانىشىسىن. اونلارا دئدى: "ياخشى، آنانىز ھاردادى؟ "

بو زامان قورباغانىن زىل سسى بالاجا قارا بالىغي دىكىسىندىردى. قورباغا باتاقلقىغىن
قىراغىندا بىر داشىن اوستونده اوتورموشدو. اۇزونو سويا اتاراق بالاجا قارا بالىغا
ياخىنلاشىب دئدى: "من بوردايام. بو يوروغونوزمو وار؟ "
بالاجا قارا بالىق دئدى: "سالام يئكە خانىم!"

قورباغا دئدى: "آي سو يو - سو يو (اصل - نسبى) بىلىنمز اولان ياراتىق، عاغلى كىسمز
اؤلادلار يما فضىلتدنىمى دانىشىرسان؟ من او قدر عۇمور سورموشم كى، بو باتاقلقدان
باشقا بىر دونىانىن اولمادىغىنى گۇرموش، دويموش، آنلامىشام. ياخشىسى بودور اۇز
ايشىنلە مشغول اول، منىم اؤلادلار يىمى يولدان چىخارما."

بالاجا قارا باليق دئدي: " يوز دفعه بئله عومور سورسن ده يئنه جاهيل، دوشونجه سيز قورباغدان باشقا بير شئي اولماياجاسان."

قورباغا سينيرله نيب بالاجا قارا باليغين اوزرينه آتيلدي. بالاجا قارا باليق جلد حركت ائديب، ايلديريم سورعتي ايله اوراني ترك ائدركن، زيغ- زيميريغي لاخلاديب باتاقليقداي يوخويا دالميش كيچيچيك سورونگن قورتلارين دا يوخوسونو قاچيردي .

زيروه لي داغلارين آياغينا دولاشان دره نين سويو چوخالميشدي. زيروه دن دره يه باخاركن آرخ نازيك بير آغ ايپليك كيمي گورونوردو. داغدان قوپوب دره يه يوو ارلانميش بويوك بير قايا سويو ايكي حيصه يه بولموشدو. ال بويدا بير قيزبوغان* قاينان اوستونده اوزانيب گونشين ايستيسيندن لذت آليز، بير آز كناردا بير قورباغاني يئمكله مشغول اولان قيرخاياغا** باخيردي. قورباغاني يئن قيرخاياغي گورجك بالاجا قارا باليغين ايچينده بير قورخو حيسسي اوينادي. اوزاقدان قيرخاياغا سلام سويله دي. قيرخاياق آيري- آيري بالاجا قارا باليغا باخراق دئدي: " نه ادبلي باليقدير! بري گل گوروم باليقچيق، گل، بري گل."

بالاجا قارا باليق دئدي: "من دونياني گزمه يه گنديرم و جنابنيزين يئمي اولماق ايستميرم."

قيرخاياق دئدي: " سن نيه بو قدر اينامسيز و قورخاقسان باليقچيق؟ "

بالاجا قارا باليق دئدي: " من نه اينامسيزام، نه ده قورخاق. سادجه گوزومون گوردويونو و عاغليمين قوراداغيني سويله بيرم."

قيرخاياق دئدي: "ياخشي، سويله گورك گوزون نه گوردو و عاغلين نه دوشوندو كي، سن ائله بيلدين من سني اولاياجام."

بالاجا قارا باليق دئدي: " اوزونوزو بيلمزلييه وورمايين."

قيرخاياق دئدي: " قورباغانيمي دئييرسن؟ اشي... گئرچكدن ده سن لاپ اوشاق كيميسن. من قورباغالاري سئوميرم، هئچ سئوميرم. او اوزدن ده اونلاري گورجك اولاييرام. بيليرسنمي، قورباغالار ائله بيليرلر دونيانين بيريجيك موتلو جانليلاري اونلاردير. من ايسه اونلارا دونيانين گئرچك حاكيمي نين كيم اولدوغونو ايثبات ائتمك ايسته بيرم. اونا گوره ده سن قورخما، بري گل، گل..."

قيرخاياق بو سوزلري دئييب بيرغالانا- بيرغالانا بالاجا قارا باليغا طرف يئريدي. او قدر گولونج يئريشي وار ايدي كي، بالاجا قارا باليق گوله رك سويله دي: "اي يازيق، سن هله يئريشيني بئله بيلميرسن، دونيايا كيمين حاكيم اولوغونو هاردان بيله جكسن؟ "

بالاجا قارا باليق قيرخاياقدان اوزاقلاشيردي. سويون اوزرينه بير كولگه دوشدو. سرت بير ووروش قيرخاياغي قومسالليغا باسيب يوخ ائتدي. بالاجا قارا باليق گولمه سيني زورلا جيلوولادي. بو زامان گوردو كي، آرخين قيراغيندا كيچيك بير چوبان اوغلان دوروب اونلارا باخيرميش. بير سورو قويون آرخا ياخينلاشيب سو ايچمه يه باشلادي. قويونلارين مه لشمه لري دره ني باشينا آلميشدي. دره قويونلارين سسي ايله دولموشدو. قويون سوروسو سو ايچيب اوردان اوزاقلاشديقدان سونرا، بالاجا قارا باليق قيزبوغاني سسله ييب سويله دي: "حورمتلي قيزبوغان منيم آديم بالاجا قارا باليقدير. بو آرخين

* موغان لهجه سينده مارمولكه قيزبوغان دئييرلر.

** موغان لهجه سينده خرچنگه قيرخاياق دئييرلر.

سونونو تاپماقدا قرارلييام. سانيرام سيز عاغيللي و بيلگين بير جانليسينيز. لوطفا منيم بير سوروما جاواب وئرين."

قيزبوغان دئدي: " بويور، نه ايسته بيرسن سور."
بالاجا قارا باليق دئدي: " گلرکن يولدا مني باليق اودان قوشدان و ناققا باليقدان چوخ قورخوزوردولار. اگر بو حاقدان بيلگينيز وارسا اسيرگه مه بين، منه سؤيله بين."
قيزبوغان دئدي: " ناققا بو طرفلرده اولماز. او، ان چوخ دنيزده ياشايير. آنجاق باليق اودان قوش بو ياخينلاردا اولمايدير. آييق اول كي، آلدانيب اونون كيسه سینه دوشمه يه سن."

بالاجا قارا باليق دئدي: " كيسه؟! كيسه ندير؟ "
قيزبوغان دئدي: " باليق اودان قوشون بوغازي نين آلتيندا بير كيسه وار. بو كيسه چوخ سو توتار. باليق اودان سودا اوزرکن بعضي باليقلار بيلمه دن دوشرلر اونون بوغازي نين آلتينداكي كيسه يه. باليق اودان آج اولماسا باليقلاري كيسه ده ساخلار، آجيدغيغندا پئير."

بالاجا قارا باليق دئدي: "اونون كيسه سینه دوشدوکن سونرا قورتولماق مومكون دئييلمي؟ "

قيزبوغان دئدي: "يالنيز بير قورتولوش يولو وار، كيسه ني بيرتيب قاچماق. من سنه بير قيلينج وئرجه يم. باليق اودانا راست گلسن بو قيلينج سنه يارديمچي اولاجاق."
قيزبوغان داشين جيريغينا گيريب الينده بير قيلينج قاييندي. بالاجا قارا باليق قيلينجي آليب دئدي: "سئويملي قيزبوغان سيز چوخ مئهريبانسينيز. بيلميرم سيزه نجه تشككور انديم."

قيزبوغان دئدي: " تشككوره گرک يوخ. منيم چوخ قيلينجيم وار. ايشيم اولماديغيندا اوتوروب بيتكيلرين تيكانلاريندان قيلينج دوزلديرم و سنين كيمي بيلگين، قورخماز باليقلارا هديه وئيريم."

بالاجا قارا باليق دئدي: "مندن اؤنجه ده دنيز آختاريشيندا اولان باليقلار بوردان كنجيلر مي؟ "

قيزبوغان دئدي: "چوووخ، چوخلاري بوردان گليب كنجيلر. آرتيق اونلار بؤيوك دسته يه چئوريلميش باليقچيلاري بنزديرميشلر."

بالاجا قارا باليق دئدي: " باغيشلايين، سوز سوزو گتيرير. اونلارين باليقچيلاري نجه بنزديرمه لري حاقدان مومكونسه بير آز گننيس بيلگي وئرين."

قيزبوغان دئدي: " اونلار او قدر چوخالميشلار كي، باليقچيلار باليق توتماق اوچون دنيزه تور آتاندان تورو دارتيب باليقچيلارين اللريندن چيخاريب و دنيزين دييينه آپاريرلر."
قيزبوغان قولايغيني داشين ده ليگينه سؤيکه ييب ديقتله قولاق آسماغا باشلادي. سونرا دا بالاجا قارا باليغا دئدي: "من آرتيق گنتمه لييم. چوجوقلاريم يوخودان اويانميشلار. سنه اوغورلار ديله بيرم."

قيزبوغان داشين ده ليگينه گيرديکن سونرا بالاجا قارا باليق يولونا داوام ائتدي. يولا دوشدوکن سونرا يوزلرجه جاوابسيز سواللار بئنيني سارميشدي. اؤز-اؤزونه سوروشوردو: "دوغرودانمي آرخ دنيزه توكولور، يوخسا منيم اويدورمامدير؟ باليق اودان قوشون گوجو منه چاتارمي؟ آنجاق من كي اونا هئچ پيسليك ائتمه ميشم، بيزيم كي آراميزدا هئچ بير دوشمنليك يوخدور، نندن مني يئمك ايسته سين؟ "

بالاجا قارا باليق فيكيرلره، خياللارا دالغينجاسينا گنديردى. يولچولوغونون هر آشاماسيندا يئنيليكيرلره راستلانير، يئني شئيلر اويره نيردى. هوندور چاغلانلارين (شلاله لرين) باشيندان دونبالاق آشراق دره يه توللانماقدان لذت آليردى. گونشين ايستيسي آرخاسيني ايسيديردى. بالاجا قارا باليق ياشامينداكي بوتون بو اولاييلاردان ذوق آليردى. بير جئيرانا راستلاندى. جئيران تلسه- تلسه سو ايجيردى. بالاجا قارا باليق سئينه رك دئدى: " گوزل جئيران، نيهه بئله تله سيرسن؟ "

جئيران دئدى: " اوچو آرخامجادير. بالديريما بير باخ. گوته ديميش. " بالاجا قارا باليق گوته ياراسيني گوره بيلمه دي، آنجاق جئيرانين آخسايلاق قاجماسيندان آنلادي كي، دوغرو سؤيله بير .

بير بئرده باغالارين قيزمار گونشين آلتيندا مورگولمه لريني گوردو. باشقا بير بئرده ايسه ككليكارين هوسله، سئوگي ايله ماهني سؤيله مه لرينه تانيق (شاهيد) اولدو. داغلاري بوروموش چيچكلرين قوخوسو هاوادا دالغالاناراق سويا قاريشيردى .

گون اورتاندا سونرا دره نين ائله بير يئرینه چاتدى كي، آرخ بير اورمانين اورتاسيندان كنجيردى. سو او قدر چوخالميشدى كي، بالاجا قارا باليق گنرچكدن ده بو قدر بول سويون ايجينده اولماقدان لذت آليردى. بير آز داها گنتديكدن سونرا بير سورو باليغا راستلاندى. آناسيندان آيريلديغي گوندن باليق گورمه ميشدى. بير نئجه كيچيك باليق قاراجا باليغا ياخينلاشاراق دئديلر: " سانكي قرييسن، دئييلمي؟ "

بالاجا قارا باليق دئدى: " هه غرييم. اوزاقدان، چووخ اوزاقلاردان گليرم. "

كيچيك باليقلار سوردولار: " هارا گنتمك ايسته بيرسن؟ "

بالاجا قارا باليق دئدى: " آرخين سونونو تاپماغا گنديرم. "

كيچيك باليقلار دئديلر: " هانسي آرخين؟ "

بالاجا قارا باليق دئدى: " ايجينده اوزدويوموز بو آرخين سونونو آرماغا، آختارماغا

گنديرم. "

كيچيك باليقلار دئديلر: " بو آرخ دئييل كي، بيز بونا چاي دئييريك. " بالاجا قارا باليق بير شئي سؤيله مه دن سوسقونجا دوردو. كيچيك باليقلاردان بيريسي دئدى: " هنج بيليرسن مي باليق اودان قوش او طرفلره گندن باليقلاري اولايير؟ "

بالاجا قارا باليق دئدى: " هه، بيليرم. "

كيچيك باليقلاردان بير باشقاسي سؤيله دي: " باليق اودان قوشون چوخ بويوك بير

كيسه سي نين وار اولدوغونو دا بيليرسنمي؟ "

بالاجا قارا باليق دئدى: " بونو دا بيليرم. "

كيچيك باليق سوردو: " بوتون بونلاري بيله رك يئنه ده گنتمكي ايسته بيرسن؟ "

قاراجا باليق دئدى: " هه، نئجه اولورسا- اولسون گنتمه لييم. "

باليقلارين آراسيندا پيچي- پيچي صؤحبتلر باشلادي كي، بالاجا قارا باليق چوخ اوزاقلاردان يولا دوشوب گلמש و چايين سونونو آراييب تاپماق ايسته بير. باليق اودان قوشدان دا قورخمور! كيچيك باليقلاردان بير نئجه سي بالاجا قارا باليغا قاتيليب گنتمك خياليئا دوشدولر. آنجاق بويوكلري نين قورخوسوندان سسلريني چيخارا بيلمه ديلر. بير نئجه سي ده سؤيله دي: " باليق اودان قوش اولماسايدي سنيئله گلرديك. بيز باليق اودان قوشدان قورخوروق. "

چاين كناريندا بير كند وار ايدي. كندين قادينلاري و فيزلاري چايدا پالتار يوپوردولار. بالاجا قارا باليق بير سوره پالتار يوپان قيزلارين ماهنيلارين دينه دي. بير سوره ده چايدا چيمن اوشاقلارا تاماشا ائتديكن سونرا يولچولو غونا داوام ائتدي. گنتدي ... گنتدي... گنتدي... بير داها گنتدي. آرتيق گنجه اولموشدو. بير داشين آلتينا سيغينيب ياتدي. گنجه ياريسي يوخودان اوياندي. گوردو آي سويون ايچينه دوشموش و هر يئري ايشيقلانديرميشدير. بالاجا قارا باليق آي چوخ سئويردي. گنجه لر آي سويو دوشدويو زمان ياتديقلاري داشين آلتيندان چيخيب آيلا دانيشماق، اونولا آرخاداش اولماق ايستردى. آنجاق هر دفعه ده آناسي مانع اولاردي .

بالاجا قارا باليق آي يانينا گنديب دئدي: " اسنليكلر * آي، گوزل آي. " آي دئدي: " اسنليكلر قاراجا باليق. سن هارا بورا هارا؟! " قاراجا باليق دئدي: " دونياني گز مه يه چيخيشام. " آي دئدي: " دونيا چوخ بؤيوكدور. بوتون دونياني گزه بيلمز سن. " قاراجا باليق دئدي: " اولسون. باشارديغم قدر گزه جه يم. " آي دئدي: " گون دوغانا قدر سنين يانيندا قالماق ايسترديم. آنجاق قارشيدان قارا بولود گلير. منيم اونومو كسيب ايشيغمين قارشيسيني آلاجاق. " قاراجا باليق دئدي: " سئوگيلي آي، من سني چوخ سئويرم. سنين ايشيغي نين وورغونويام. "

آي دئدي: " سئوگيلي بالاجا قارا باليق، منيم ايشيغم يوخودور. من ايشيغي گونشدن آليب يئره گوندريرم. سن هنج بيليرسنمي كي، اينسانلار اوچوب گليب منيم اوزر يمه قونماق ايسته بيرلر؟ "

باليق دئدي: " اولا بيلمز، بو مومكون دئييل. " آي دئدي: " چتين ايشدير، آنجاق اينسانلار ايسته ديكلري هر شئي... " آي سوزونو بيتيره بيلمه دي. قارا بولود آي اوزرينه سريلدي. هر يئر قارانليق اولدو. بالاجا قارا باليق يئنه ده يالئيز قالدي. بير نئچه دقيقه قارانليغي و سسسيزليغي دينه دي، سونرا دا بير داشين آلتينا گيريب يوخويا دالدي . سحر اثركن يوخودان قالخاركن باشي نين اوستونده پيچيلداشان بير نئچه كيچيك باليق گوردو. باليقلار بالاجا قارا باليغين يوخودان اويانماسيني گوردوكلري آن بير اغيزلا سؤيله ديلر: " گون آيدين، بالاجا قارا باليق. " بالاجا قارا باليق اونلاري تانيميشدي، دئدي: " گون آيدين! سانكي منيمله يول يولداشي اولماق قرارينا گلتميشسينيز، دئييلمي؟ "

باليققلاردان بير دئدي: " هه، آنجاق هله ده قورخوروق. " بير باشقاسي دئدي: " باليق اودان قوشون قورخوسو بيزي ترك ائتمير. " بالاجا قارا باليق دئدي: " سيز چوخ فيكيرلشيرسينيز. گنجه گوندوز اوتوروب سادجه فيكيرلشمك دوغرو دئييلدير. يولا دوشدوكن سونرا قورخو حيسسيميز يوخ اولماق. " حركت ائتمك، يولا دوشمك ايسته بيرديلر كي، اطرافداكي سولار قالخدي و باشلاري نين اوستونو بير قارا اورتو اورتو. هر يئر قاپ-قارانليق اولدو. قاجيش يولو قالمادي. بالاجا قارا باليق آنلادي كي، باليق اودان قوشون تله سينه، كيسه سينه دوشموشلر .

بالاجا قارا باليق دئدي: " دوستلار، بيز باليق اودان قوشون تله سینه دوشدوك. آنجاق قاچيش يولو تام اولراق قاپانميشدير."

كيچيك باليقلار آغلاماغا، سيزلاماغا باشلاديلار. بيريسي دئدي: "يازيق اولدوق. قاچيش يولوموز قاپاندي. قاراجا باليق گوناھكار سنسن. سن بيزي يولدان چيخاردين."

بیر باشقاسي سؤيله دي: "ايندي باليق اودان قوش بيزيم هاميميزي اوداجاق. يازيق اولدوق. ايشيميز بيتدي."

بیردن قورخونج گولوش سسلري هر طرفي ساردي. بو سس باليق اودان قوشون گورولتولو گولوشلري نين سسي ايدي. باليق اودان قوش قورخونج گولوشلرينه قاريشميش سوزلرله دئدي: "نه قدر دادليجا باليقلاردير بونلار... هاهاها... هاهاها... يازيق باليقچيقلار. سيزين حالينيزا اوره ييم يانير. سيزي هئچ اوداسيم گلير... هاهاها..."

كيچيك باليقلار يالوارماغا باشلاديلار: "ائي بويوك وارليق بيز سيزين تعريفينيزي چوخ اونجه لر ائشيتميشيك. اگر لطف ائديب ديمديگينيزي بير آزجيق آراسايدينيز بيز بوردان چيخيب و عؤمروموزون سونونا قدر ده سيزه دوعا ائدرديك."

باليق اودان دئدي: "من سيزي هله اودماياچاغام. هله قارنيم توخدور. قارنيم باخسانيز گورسينيز. سيزي بير آزدان يئيه جه يم."

كيچيك باليقلار باليق اودانين معده سینه باخيب خئيلى اولموش باليق گوروب، قورخودان زاغ-زاغ تيتيرمه يه باشلاديلار. كيچيك باليقلار دئديلر: "ائي اولو وارليق، ائي دنيزلرين شاهي، بيز بير ايش گورمه ميشيك. بيزيم هئچ بير سوچوموز يوخدور. بيزي يولدان چيخاران بو قاراجا باليق اولدو."

بالاجا قارا باليق دئدي: "قورخاقلار! انله بيليرسينيز بو قدار باليق اودان سيزين بو عاجيزانه يالواريشلارينيزا رحممي انده جك؟"

كيچيك باليقلار دئديلر: "سن هئچ نه دانيشديغي نين فرقينده سن مي؟ ايندي گوره جكسن كي، نئجه ده چوخ حورمتلي باليق اودان جنابلاري بيزي آزاد ائديب، سني ايسه معده سینه طرف يولا سالاجاق."

باليق اودان دئدي: "هه انله دي. من سيزي باغيشلايا بيلرم. آنجاق بير شرطيم وار. كيچيك باليقلار بير سسله دئديلر: "شرطينيزي بويورون ائي اولو باليق اودان. باليق اودان دئدي: "اؤزگورلوگونوزو قازانماق اوچون او قارا باليغي اولدورمه ليسينيز."

قاراجا باليق اوزونو بير طرف چكيب كيچيك باليقلارا دئدي: "كسينليكه اونون تكليفيني قبول ائتمه بين. بو ريباكار باليق اودان ايسته بير بيزي بير- بيريميزه اولدورتسون. منيم بير پلانيم وار..."

آنجاق كيچيك باليقلار اؤزگورلوكلريني الدهه ائتمك اوچون قاراجا باليغي دينله مه دن اونا هوجوم ائتمك ايسته ديلر. قاراجا باليق يئرینده مؤحك دورراق ياواشجا سؤيله دي: "قورخاقلار، هر حالدا سيز اسير دوشموشسونوز، قورتولوش يولونوز دا يوخدور. منه ده گوجونوز چاتماز."

كيچيك باليقلار دئديلر: "سني اولدورمه لي بيك. بيز اؤزگورلوگوموزو ايسته بيريك."

قاراجا باليق دئدي: "عاغليئيزيمي ايتيردينيز؟ سيز مني اولدورسينيز بئله، يئنه ده اؤزگورلوگونوزو الدهه انده بيلمه يه جكسينيز. اونون فيريداقلارينا اينانمايين."

كىچىك بالىقلار دىدىلار: " سەن بۇ سۆزلەرنى جانىنى قورتارماق ئۈچۈن سۆيۈلە بېرىسەن. سەن بېزىم ھاياتىمىزنى دۈشمۈرسەن."

قاراجا بالىق دىدى: " دېققەت قىلىڭ، قۇلاق ئاڭلىغۇچىسىڭىز. مەن سىزگە بىر شۇئى سۆيۈلە يە جە يە. مەن بالىق ئادەتتە قارىنىداكى ئۇلۇ بالىقلارنى ئىچىدە ئۈزۈمۈ ئۇلۇمۇشۇلۇپ ۋوراجاڭم. ئادەتتە سۇنرا باخاق گۈرۈك بالىق ئادەتتە سىزنى ئازاد بۇرۇشۇمۇ؟ ئاڭ مەن سۆزلەرنى دىنلە مە سىز بۇ قىلىنجا ھامىنىزنى ئۇلدۇرە جە يە. سۇنرا دا بالىق ئادەتتە قارىنىنى سۇكۇب گۇدە جە يە ۋ سىز..."

كىچىك بالىقلاردان بېرىسى قاراجا بالىغىن سىنىنى كىسە رىك دىدى: " ئىتەر، ئىتەر، داھا. مەن بۇ سۆزلەرنى دىنلەمەن. ئىتەر... ئىتەر... ئىتەر..."

قاراجا بالىق ئادەتتە ئاڭلىماستىن گۇرۇب دىدى: " بۇ ئاز-ئازىنى نىيە ئۈزۈنۈلە گۇتەرىمىشسىنىز؟ "

سۇنرا قىلىنچىنى قىنىدىن چىخارىپ ئۇلۇلارنى گۇزۇلە ئۇنۇنە تۇتۇدۇ. ئۇلۇلار ئىسە چارە سىز قۇلاراق بالاجا قارا بالىغىن تەكلىپىنى قىبۇل ئىتدىلار. بىر- بىرلە ئىلە بىر ئاز بۇغۇشۇدۇقۇن سۇنرا بالاجا قارا بالىق ئۇزۇنۇ ئۇلۇمۇشۇلۇپ ۋوردۇ. كىچىك بالىقلار بالىق ئادەتتە دىدىلار: " ئۇلۇ بالىق ئادەتتە، ئۇ ھىياسىز قاراجا بالىغى ئۇلدۇرۇدۇ. "

بالىق ئادەتتە گۇلە رىك دىدى: " چۇخ ئاخشى ئىش گۇرۇدۇنۇز. گۇرۇدۇنۇز بۇ ئىشىن ھىسابىنا ئىندى سىز ئىن ھامىنىزنى دىرى- دىرى ئۇداجاڭم. ئارتىق قارىنىم ئىچىماقۇدۇر. "

كىچىك بالىقلار ئىلدىرىم سۇرەتتى ئىلە ئۇدۇلاراق بالىق ئادەتتە سىنە يۇلۇندىلار. دۇغۇرۇدان دا ئىشلىرى بىتتى .

بالاجا قارا بالىق بۇ ئۇ قىلىنچىنى چىخارىپ بالىق ئادەتتە قارىنىنى سۇكە رىك دىشارىيا تۇلۇندى. بالىق ئادەتتە قارىنىنى ئاڭرىسىدىن باغىرماغا باشلادى. بالاجا قارا بالىغى ئىزلە مەك ئىستە دى، ئىچاق باشلامدى. سۇيا باتاراق ئۇلدۇ .

بالاجا قارا بالىق گۇتەدى، گۇتەدى، گۇتەدى. ئارتىق گۇنۇش گۇيۇن ئورتاسىندا ئىدى. ئارتىق داغ دەرە سۇنا ۋارمىشدى. چا ئىش بىر دۇزىنگاھا ئاخىردى. ساغ- سۇلدان بىر نۇچە باشقا چا دا بالاجا قارا بالىغى بۇلۇندۇغۇ چا قاتىلىردى. قاراجا بالىق ئۇمۇرۇندە بۇ قۇر سۇ گۇرمە مېشدى. سۇيۇن چۇلۇغۇنا ھىنرەت ئىدىر، ئىت ئىردى. بىردىن ئۇزۇنە گۇدى ۋ گۇردۇ كى، سۇيۇن دىيى گۇرۇنۇمۇر. نە قۇر چا بالادىسا سۇيۇن دىيىنى گۇرە بىلمە دى. ئىستە دىگى كىمى سۇدا ئۇزۇردۇ. ئىچاق سۇيۇن ھىددى- ھۇدۇدۇنۇ گۇرە بىلمىردى. بىر ئۇ ئىكە بىر ھىوانىن سۇرەتتە ئۇنا تۇرۇپ گۇدىگىنى سۇزدى. بۇ ھىوانىن ئاڭرى نىن قۇباغىندا قۇچى كىمى بىر مېشار گۇرۇنۇردۇ. بالاجا قارا بالىق قىكىرلىشىدى كى، ئارتىق ئۇمۇرۇن سۇنۇ گۇمىش ۋ ئىندىچە مېشار بالىق ئۇنۇ پارام- پارچا ئىدە جەك. سۇرەتتە ئۇزۇنۇ سۇيۇن ئۇزۇرۇنە چىخاردى. بىر ئۇدان بىر داھا دىنۇزىن دىيىلەرنى گۇرۇمەك ئۇچۇن سۇيۇن دىرنىلەكلەرنە دالدى .

سۇيۇن ئورتاسىندا بىر سۇرۇ بالىغا راست گۇدى. مېنلەرچە، ئۇن مېنلەرچە بالىق سۇرۇسۇ. بىرىسىدىن سۇردۇ: " ئارخاداش، مەن قۇرىب بېرىسى يە. ئۇزاقلاردان گۇلەم. بۇرا ھارادىر؟ "

بالىق، ئارخاداشلارنى سۇسلە يە رىك دىدى: " باخىنىز، بېرىسى داھا گۇمىش. " سۇنرا دا بالاجا قارا بالىغا دىدى: " ئارخاداش، دىنۇزە خۇش گۇمىسەن. "

بالىقلاردان بىر باشقاسى دىدى: " بۇتۇن چايلار ۋ ئارخالار بۇرايا تۇكۇلۇر. ئىچاق بىعضىلەرنى دە باتاقلىقلار ھۇپۇر. "

دیگری دئدی: " نه زامان ایسته سن بیزیم دسته میزه قاتیلا بیلرسن." بالاجا قارا بالیق هدفینه، دنیزه چاتیغی اوچون سئوینیردی. دئدی: " ایذن وئرسه نیز چیخب بیر آز تک باشیما دنیزی سئیر اندیم، سونرا گلیب سیزه قاتیلارام. ایسته بیرم بو دفعه بالیقچیلارین تورونو دارتیب دنیزین دبیینه چکدیگینیزده من ده آرالارینیزدا اولوم." بالیقلاردان بیری دئدی: " تئزلیکله اؤز ایسته بیله چاتارسان. ایندی گنت سئیر ائله. گنت گز، آنجاق دنیزین اوزونه چیخدیغیندا بالیق اودان ناقایا راستلانسان دیقتلی اول. ناقانین هنج ندن قورخوسو یوخدور. هر گون دورد- بئش بالیق یئیر. بالیقلارین باش بلاسی اولموش."

بالاجا قارا بالیق بالیقلار سوروسوندن آیریلیب اوزمه یه باشلادی. بیر آزجیق زامان کئچدیکن سونرا دنیزین اوزرینه چیخدی. گونشلی بیر گون ایدی. بالاجا قارا بالیق گونشین دادلی حرارتینی آراسیندا حیسس اندرک لذت آلیردی. بویوک بیر سئوینج و موتولوق ایچینده سئیر اندیر و فیکیرلشیردی: " اولوم هر آن منی یاخالایا بیلر. آنجاق من باشاردیغیم قدر یاشامالی، اولومدن قاچمالییم. یالنیز اولومله قارشیشلاشا دا بیلرم. اونملی دئییل، اونملی اولان بودور کی، منیم حیاتییم و یا اولوموم باشقالاری نین حیاتینا نجه تاثیر گؤستره چکدیر."

بالاجا قارا بالیق بو خیاللاریندان آیریلماکان بالیق یئین ناقایا توش گلدی. بالاجا قارا بالیق ناقانین ایکی دیمدیگی آراسیندا چابالاییر، وورنوخوردو. ناققا بالاجا قارا بالیغین بئلینی یئکه دیمدیکلری ایله ائله سیخیشدییردی کی، آز قالمیشدی قاراجا بالیغین جانی چیخسین. کیچیک بیر بالیق سودان کناردا نه قدر دیری قالا بیلر کی؟ بالاجا قارابالیق فیکیرلشیدی کئشکه ناققا اونو تئز اودسایدی. چونکو اونون معدده سینده کی روطوبت اوزوندن بیر آز داها دیری قالا بیلردی. بو فیکیرینی گئرچکلشدیرمک اوچون ناقایا دئدی: " نییه منی دیری- دیری اودمورسونوز؟ من او بالیق نؤوعلریندم کی، اولدوکن سونرا بدنلری زهر تولوغونا دؤنور."

ناققا بیر شئی دئمده دی، آنجاق اؤز- اؤزونه فیکیرلشیدی: " آی حوققا باز. ایسته بیرسن منی صؤحبتتہ توتوب آغزیمدان چیخب قاجاسان."

ساحیل اوزاقدان گورونور و ناققا ساحیله طرف گندیردی. بالاجا قارا بالیق فیکیرلشیدی: " ساحیله چاتدیقدان سونرا آرتیق منیم ایشیم بیتمیشدیر دئمکدیر." بو اوزدن ده دئدی: " بیلیرم منی بالالارینا یئم اولاراق آپاریرسان. آنجاق من ساحیله چیخدیقدان سونرا اوله جه یم، بدنیم باشدان آیاغا زهر اولاجاقدیر. بالالارینا یازیغین گلیرمی؟ " ناققا دوشوندو: " احتیاط دا یاخشی شئیدی. سنی اؤزوم یئیرم، بالالاریم باشقا بالیق اولارام... آنجاق باخیم گوروم منی آلداتمیر کی." ناققا بو فیکیرده ایدی کی، گوردو بالاجا قارا بالیغین بدنی حرکتسیرلشمیش و ترپنمیر. فیکیرلشیدی: " یعنی اولدومو؟ وای وای آرتیق اؤزوم ده یئیه بیلمه یه جه یم. بو قدر دادلی بالیغی نه حق اؤزومه حارام ائتدیم. الدن چیخاردیم."

بو اوزدن قاراجا بالیغا؛ " هئی کیچیک بالیق بیر آزجیق جانین وارمی سنی یئیم، یوخسا اولموسن؟ " دئییه سسلنمک ایسته دی. آنجاق سوزونو بیتیره بیلمه دی. آغزی آچیلار- آچیلماز بالاجا قارا بالیق اوزونو دنیزه آندی. ناققا گوردو کی، بالاجا قارا بالیق اونو آلداتمیش، باشلادی قاراجا بالیغین آراسینا دوشوب تعقیب ائتمه یه. بالاجا قارا بالیق اوزونو قورتولموش سانیردی، آنجاق ناققا ایلدیریم سورعتی ایله اونون آراسینجا ایدی. ناققا قاراجا بالیغی یاخالاییب و یاخالاجاق دا اوددو. بو حادثه او قدر سورعتله

گنرچكلشدي كي، بالاجا قارا باليق نه لر اولدوغونو آنلايا بيلمه دي. آنجاق هر طرفين روطوبتلي و قارانليق اولدوغونو ياواش ياواش سنز مه يه باشلا دي. بير آز داها زامان كنجديكن سونرا بير آغلاما سسي ائشيتدي. گوزلري قارانليغا آليشديقدان سونرا بير كونجه سيخيليب آغلايان، آناسيني چاغيران كيچيك بير باليغي گوردو .

بالاجا قارا باليق اونا ياخينلاشيب دئدي: "آرخاداش، آغلاماق، آناني چاغيرماق چاره دئييلدير. قالدخ و اوز آزادليغي نين اوغروندا فيكيرلش، بير ايشلر گور." باليقچيق دئدي: "سن ده داها كيمن، گورمورسنمي محو اولماقدايام. او هو... او هو... او هو... آنا... آي آنا بير داها سنينله بير يئرده باليقچيلارين تورلاريني دارتيب دنيزين دييينه آپارا بيلمه يه جه يم. او هو... او هو."

بالاجا قارا باليق دئدي: "كس سسيني، سن دونيادا نه قدر باليق وارسا هاميسي نين ابريني آپاردين."

باليقچيق آغلاماسيني دوردوردوقدان سونرا بالاجا قارا باليق دئدي: "من ناققاني اولدورمك و بوتون باليقلاري بو قدر حئيوانين تهلوكه سيندن قورتارماق ايسته بيرم. آنجاق منيم ايشلريمه قاريشماماق، ال اياغيما دولاشماماق اوچون اونجه سني بوردان آزاد ائديب ديشارياا گوندرمه لييم."

باليقچيق دئدي: "سن اوزون اولمك اوزره سن ناققاني نئجه اولدوره جكسن؟" بالاجا قارا باليق قيلينجيني گوستريب دئدي: "بو قيلينجلا اونون قارنيني سوكه جه يم. ايندي ديققله مني دينله. من ناققاني قارنينا رقص ائتمه يه باشلاياجاغام. بو زامان ناققاني قيديعي گله جك و باشلاياجاق گولمه يه. ناققاني آغزي آچيلديغي زامان سن اوزونو ديشارياا توللا."

باليقچيق دئدي: "سن اوزون نه اولاجاقسان؟" بالاجا قارا باليق دئدي: "سن مني دوشونمه. من بو قداري اولدورمه يه نه دك بوردان چيخماياجاغام."

بالاجا قارا باليق بو سوزلري دئديكن سونرا ناققاني قارنينا رقص ائتمه يه باشلا دي. بو حركتدن خوشلانيب قيديقلانان ناققا "هاها هاها هاها" گوله مه يه باشلا دي. بو آن باليقچيق اوزونو ناققاني آغزندان ديشاري، دنيزه آتدي. آنجاق نه قدر گوزله دي ايسه بالاجا قارا باليقدان خبر چيخمادي .

بير آز داها زامان كنجديكن سونرا باليقچيق گوردو كي، ناققا آغريدان، دردن گرئشه رك باغيرماغا باشلا دي. سونرا دا شاپييلتي ايله دونبالاق اشاراق سويلا دوشوب جان چكيشدي. آنجاق بالاجا قارا باليقدان خبر چيخمادي كي، چيخمادي. بو گونه قدر ده اوندان بير خبري اولان يوخدور .

ياشلي باليق ناغيليني بيتيردي. اون ايكي مين نوه- نتيجه سينه "آرتيق ياتماق واختيدير چوجوقلار گندين ياتين" - سويله دي .

ياشلي باليغين نوه- نتيجه لري بير آغيزلا: "ننه جان بالاجا قارا باليغين سونونون نئجه اولدوغونو سويله مه دين" - دئدير .

ننه باليق دئدي: "اؤلادلاريم، او دا قالسين گلن گنجه يه. ايندي ايسه گنديب ياتين. گنجه نيز خنيره قالسين."

اون بير مين دوققوز يوز دوخسان دوققوز كيچيك باليق: "سنين ده گنجن خنيره قالسين ننه" - سويله ييب ياتديلار. ننه باليق دا ياتدي. آنجاق كيچيك قيرميري باليق نه قدر

چايشديسا ياتا بيلمه دي. يوخوسو گلميردي. او، سحرديک دنيز عشقي ايله يئرینده
چابالايبب دوردو. يالنيز بير شئي دوشونوردو: دنيز ...